

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
ІНСТИТУТ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО «РІДНА ШКОЛА»
AUTONOMOUS UNIVERSITY OF ZACATECAS (MEXICO)
EUROPEAN INSTITUTE OF FURTHER EDUCATION (EIDV) (SLOVAKIA)
ISRAEL TRAUMA COALITION (ISRAEL)
Sky Tel OÜ (Estonia)

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

VIII Міжнародної конференції

**Актуальні проблеми освітнього
процесу в контексті європейського вибору України**

12 листопада 2025 року

м. Київ
КНУБА

УДК 37.09

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського національного університету будівництва і архітектури
(протокол № 39 від 25 грудня 2025 року)*

Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України: матеріали VIII Міжнародної конференції (12 листопада 2025 року). – Київ: Видавництво Ліра-К, 2026. – 836 с.

ISBN 978-617-520-492-4

У матеріалах VIII Міжнародної конференції «Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України» висвітлюються актуальні питання професійної (професійно-технічної) освіти: вітчизняний та зарубіжний досвід; психолого-педагогічне забезпечення освітнього процесу: сучасні виклики; сучасні проблеми викладання інженерно-технічних та гуманітарних дисциплін.

Матеріали конференції розраховані на науково-педагогічних, наукових працівників у галузі педагогіки, психології, соціології, викладачів, аспірантів, студентів, а також на соціальних педагогів, соціологів, практичних психологів і соціальних працівників.

УДК 37.09

За зміст поданих матеріалів несуть відповідальність їх автори.

© КНУБА, 2026

курсами та широко впроваджувати проєктно-орієнтовані підходи в навчальний процес. Це відповідає рекомендаціям Європейського простору вищої освіти щодо підвищення якості освітніх програм [5].

Список використаних джерел

1. Lavado-Anguera S., Velasco-Quintana P.-J., Terrón-López M.-J. Project-Based Learning (PBL) as an Experiential Pedagogical Methodology in Engineering Education: A Review of the Literature. *Educ. Sci.* 2024. DOI:10.3390/educsci14060617. [MDPI](#)
2. Hynes M. The Humanistic Side of Engineering: Considering Social Science and Humanities Dimensions of Engineering in Education and Research. *Journal of Peer Learning / Purdue* (full text). [docs.lib.purdue.edu](#)
3. Engineering Education — Is Problem-Based or Project-Based Learning the Answer? (overview). *ResearchGate*. [ResearchGate](#)
4. Problems and ways of improving project-oriented learning in Ukraine. *ResearchGate*, 2023. [ResearchGate](#)
5. The European Higher Education Area in 2020: Bologna Process Implementation Report. Publications Office of the European Union, 2020. [Publications Office of the EU](#)

УДК 159.944:355.44(477.63)

Ярова Ірина Володимирівна,

здобувач вищої освіти академічної групи ПСМз-24-2

Державного податкового університету;

науковий керівник: Калениченко Руслан Арсенович,

кандидат психологічних наук, доцент,

доцент кафедри професійної освіти

Київського національного університету будівництва і архітектури;

доцент кафедри психології, педагогіки та суспільних дисциплін

Державного податкового університету

ПРЕВЕНЦІЯ ТА ІНТЕРВЕНЦІЯ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ ПСИХОЛОГІВ В УМОВАХ ВІЙНИ

Сучасні умови воєнного часу створюють підвищене психологічне навантаження на фахівців допоміжних професій, зокрема психологів. Війна супроводжується масовими травматичними подіями, вимушеними переміщеннями, втратами, тривалим стресом і невизначеністю, що значно ускладнює професійну діяльність психологів. У зв'язку з цим проблема професійного вигорання фахівців психологічної сфери набуває особливої актуальності та потребує системного аналізу шляхів його превенції та інтервенції [1].

Професійне вигорання розглядається як синдром емоційного, фізичного та психічного виснаження, що виникає внаслідок тривалого впливу професійного стресу. Воно проявляється у зниженні емоційної залученості,

відчутті професійної неефективності, втраті мотивації та формуванні дистанційованого ставлення до клієнтів. Для психологів, які працюють в умовах війни, ризик вигорання значно зростає через постійний контакт із травматичними переживаннями інших людей [2].

Специфікою професійної діяльності психологів у воєнний період є поєднання професійних і особистісних стресорів. Фахівці нерідко самі перебувають у стані хронічного стресу, переживаючи загрозу безпеці, втрати близьких або зміну звичного способу життя. Поєднання власних емоційних переживань із необхідністю надання психологічної допомоги іншим значно виснажує ресурсний потенціал особистості [3].

Однією з основних причин професійного вигорання психологів в умовах війни є надмірне емоційне навантаження. Постійна робота з кризовими запитами, травматичними історіями та сильними емоційними реакціями клієнтів сприяє накопиченню вторинного травматичного стресу. За відсутності належної підтримки це може призводити до емоційного виснаження та зниження якості професійної діяльності [4].

Важливим чинником розвитку вигорання є порушення балансу між професійною діяльністю та особистим життям. У воєнний час психологи часто працюють у режимі підвищеної інтенсивності, що обмежує можливості для відновлення та відпочинку. Ігнорування власних потреб і перевищення індивідуальних меж призводять до поступового виснаження психологічних ресурсів [5].

Превенція професійного вигорання психологів в умовах війни передбачає комплексний підхід, спрямований на збереження психічного здоров'я фахівців. Одним із ключових напрямів превенції є розвиток навичок саморегуляції та усвідомленого ставлення до власного емоційного стану. Здатність вчасно розпізнавати ознаки перевтоми та емоційного виснаження сприяє запобіганню глибоким формам вигорання [6].

Важливу роль у профілактиці вигорання відіграє професійна підтримка, зокрема супервізія та інтервізійні групи. Регулярне обговорення складних випадків, емоційних реакцій і професійних труднощів у безпечному професійному середовищі сприяє зниженню напруги та підвищенню рівня професійної стійкості психологів [7].

Не менш значущим аспектом превенції є формування навичок ефективного тайм-менеджменту та встановлення професійних меж. Чітке розмежування робочого й особистого часу, дотримання режиму відпочинку та відновлення дозволяють зберігати ресурсний баланс навіть в умовах підвищеного навантаження. Усвідомлення власних меж є важливою умовою професійної довготривалості [8].

Інтервенція професійного вигорання передбачає цілеспрямовану психологічну допомогу фахівцям, які вже перебувають у стані виснаження. Ефективними інтервенційними заходами є індивідуальне психологічне консультування, робота з емоційними станами та відновленням сенсу професійної діяльності. Особлива увага приділяється актуалізації особистісних і професійних ресурсів [9].

В умовах війни важливого значення набуває розвиток культури турботи про психологів як фахівців допомоги. Організаційна підтримка, створення безпечних умов праці та визнання значущості психологічної роботи сприяють зниженню ризику професійного вигорання. Системний підхід до підтримки психологів є необхідною умовою збереження ефективності психологічної допомоги населенню [10].

Отже, професійне вигорання психологів в умовах війни є складним багатофакторним явищем, що потребує комплексної превенції та своєчасної інтервенції. Поєднання індивідуальних стратегій саморегуляції, професійної підтримки та організаційних заходів сприяє збереженню психічного здоров'я психологів і підвищенню якості надання психологічної допомоги. Подальші наукові дослідження доцільно спрямувати на розробку та впровадження системних програм підтримки фахівців психологічної сфери в умовах тривалих кризових ситуацій.

Список використаних джерел

1. Особливості комунікації педагогів із дітьми на теми пов'язані з війною /Р. Калениченко, І. Петухова, Ю. Сілаєв - Вісник Національного університету оборони України, 2025 URL: <http://visnyk.nuou.org.ua/article/view/320763>
2. Volonterstvo v sotsialniy roboti [Volunteering in social work] RA Kalenychenko - Kyiv: KyMU.[in Ukrainian], 2008. URL:https://scholar.google.com/scholar?hl=ru&as_sdt=0.5&cluster=11370328157729303266
3. Moroz I.M., Kalenychenko R.A., Krasyl'nyk Yu.S. Psychological problems of conflict-free communication during the educational process in educational institutions. // Наукові перспективи. – 2025. – № 10(64). – С. 1252-1262.
4. Бізнес-переговори та посередництво: психологічний аспект : навчальний посібник / М. Ю. Заушнікова, Р. А. Калениченко, А. С. Коханець ; Держ. податковий ун-т ; Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт. - Ірпін' : Державний податковий університет, 2024. — 195 с. : іл. - Бібліогр. : с. 192 - 195. URL: <https://repository.knuba.edu.ua/handle/123456789/13457>
5. Moroz I.M., Kalenychenko R.A., Krasyl'nyk Yu.S. Integration of contemporary trends in pedagogical education into the system of socio-psychological support for the professional growth of students / Перспективи та інновації науки. – 2025. – № 11(57). – С. 1608-1620. Режим доступу: <https://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/32061/32010>.
6. Ю. С. Красильник, І. М. Мороз, Р. А. Калениченко. Психологічні умови формування творчої особистості здобувача вищої освіти / Наукові перспективи. Серія «Психологія» - Київ: Наукові перспективи, 2025. – Вип. № 11(65). – С. 2377 - 2391 Режим доступу: <https://perspectives.pp.ua/index.php/np/issue/view/422/525>.
7. РА Калениченко. Вдосконалення технологій соціально-психологічного супроводу навчально-виховного процесу у ВНЗ/Соціалізація студентської молоді в процесі професійної

підготовки: 36. наук. праць/[Ківенко НВ, Богдановський ІВ, Пилипенко ОІ, Стасюк ВВ, Тарапатова НМ, Калениченко РА, Петухова ІО та інші]; за заг. ред. НВ Ківенко, РА Калениченко - Ірпінь: НУ ДПС, <http://surl.li/ptjiog>

8. Психологічні аспекти публічного управління: навч. посібник / Р. А. Калениченко, О. В. Остаповський, Є. О. Телебенева ; Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт. – Київ: КНУБА, 2025. – 271 с. URL: <https://repository.knuba.edu.ua/handle/123456789/14138>

9. Sabeeha Salih Omar, Jassim Mohamed Nayef, Nameer Hashim Qasim, Raad Tomaa Kawad, Ruslan Kalenyuchenko. EL PAPEL DE LA DIGITALIZACIÓN EN MEJORAR LA RESPONSABILIDAD Y EFICIENCIA EN LOS SERVICIOS PÚBLICOS. URL: <https://revistas.uh.cu/invoperacional/article/view/9522/8196>

УДК 338.45:69.003

Яруш Давид Євгенійович,

аспірант Київського національного університету будівництва і архітектури;

науковий керівник: Малихіна Оксана Михайлівна,

доктор економічних наук, професор,

професор кафедри менеджменту в будівництві

Київського національного університету будівництва і архітектури

АНАЛІТИЧНА КОНСТРУКЦІЯ ОПЕРАЦІЙНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СТЕЙКХОЛДЕРСЬКИХ СИСТЕМ НА ОСНОВІ ФОРМАЛІЗОВАНИХ ІНДИКАТОРІВ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА СТІЙКОСТІ

Економіко-управлінські предиктори трансформації операційних систем будівельного девелопменту формуються на перетині інституційних стимулів, технологічних драйверів і ринкових механізмів координації, що змінюють логіку створення, розподілу та привласнення вартості в девелоперських ланцюгах. Їхня сутність полягає у переході від транзакційно-фрагментованої організації процесів до платформено-екосистемної архітектури, де керованість потоків даних стає базовим фактором продуктивності поряд з капіталом та працею. У такій парадигмі операційна система девелопера інтерпретується як відкрита кіберфізична система, що функціонує за принципами інформаційної симетрії, алгоритмічної трасованості та адаптивного перерозподілу прав на прийняття рішень між акторами проектного середовища.

Трансформація операційних систем будівельного девелопменту окреслюється як поетапний перехід від функціонально-фрагментованої організації до інтегрованої екосистеми прийняття рішень, де цифрові платформи слугують каркасом для координації ресурсів, ризиків і відповідальності: методологічну основу задають управлінські засади та функції підприємства як відкритої системи, що визначають структуру центрів витрат і прав на рішення [1], технологічний вимір забезпечують інструменти та ПЗ для адміністрування в логіці BIM/CDE–ERP–IoT–AI, які скорочують транзакційні

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ

Збірник матеріалів
VIII Міжнародної конференції

(Київ, 12 листопада 2025 року)

Керівник видавничого проєкту *Віталій Зарицький*
Авторська редакція

Підписано до друку 05.01.2026. Формат 60x84 1/16.
Папір офсетний. Друк офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. аркушів – 48,59. Обл.-вид. аркушів – 42,84.
Тираж 300.

Видавець і виготовлювач: ТОВ «Видавництво Ліра-К»
Свідоцтво № 3981, серія ДК.
03115, м. Київ, вул. С. Чобану, 24
тел.: (050) 462-95-48; (067) 820-84-77
Сайт: lira-k.com.ua, редакція: zv_lira@ukr.net